

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:	
Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyzó küldemények intézendők:	
A ref. lelkeszi lak.	
Hármentelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.	
A kéziratok nem adhatók vissza.	
Kiadó-hivatal.	
Hová az előfizetési pénzek, a laphoz szánt hirdetések és felszámolások küldendők:	
Nagyter 136. sz. a.	

Hirdetési díjak:	
Minden 5 hasábos peti-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr.	
Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.	
Minden egyes beiktatás után kincstár illeték 30 kr.	
A nyit-terben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.	
Az előfizetők, a hirdetések megfizetéséért, a 20% nyel kedvezményben részesülnek.	

Meg hason l á s.

Lehetetlenség némely tárgyakat meg nem látnunk, különösen vagyunk bizonyos undorító dolgokkal, ha egyszer akaratlanul reájuk vetetük, habár pillanatra is tekintetünk, hiába akarjuk kiirtani emlékeztünk, sokszor évek hosszú során keresztül folyást gyötörnek azok bennünket magános óráinkban.

Mennyire inkább hatnak pedig reánk azon dolgok, melyeket naponta kell látnunk, szemlélnünk, melyek óról óra, napról napra szemünk elé tárulnak?!

Igy vagyunk napjainkban az öngyilkosság szualomra méltó áldozataival.

Mint egy ragadós járványbetegség terjed ez ijesztőleg az egész világon és különösen hazánkban. Falvakban, kis városokban, melyekben eddig évtizedek csodái közzé tartozott egy-egy öngyilkossági eset, most már ez a megszokott dolgok közzé kezd tartozni!

Lehetetlenség azért ugy elcsapni e szomorú tények felett, hogy gondolkodóba ne ejtse a társadalmi élet változataival foglalkozó lelkeket.

Há gondolunk, első tekintetre be kell látnunk, hogy az öngyilkosság rohamos terjedése egyik fattyuhajtása korunk civilizációjának. Főtenyezője a hibás életmód és nevelési rendszer. Nem vagyunk statisztikai adatok birtokában, hogy meghatározhatók, mi ok az, mely legtöbb egyént vezet az öngyilkosságra; de annyit bátrak vagyunk állítani, hogy majdnem minden öngyilkosság, kivéven azokat, melyek valamely nemesebb érdekbel (házért, igazságot stb.) követték el, — önmeghasonlításból származik. — Önmeghasonlítás jö létre az emberi kedélyben akkor, hogyha az emberi lényt alkotó elemek között sincs meg a szükséges egyensúly, vagy is ha az összhang megzavaratik.

Az emberi lényben lenni kellő összhangot pedig leginkább megrontja a hibás nevelési rendszer! Mit mondjunk korunk ferde nevelési rendszeréről? Talán elégséges, ha feltüntetjük annak szomorú eredményét! Az elsatnyult ivadékok, az agg ifjakat, kik nem mernek remélni jobb jövőt és siratják haszonlatlanul eltöltött napjaikat! A szív, az érzés kihülve, megkövülve a lélek megtömvén mindenféle vad életbölcsességgel, az élethez nem köti semmi, mert már nem csiklandozza semmi testi, vagy szellemi élvezet, a jövő ködbe vész előtte! s beáll a gyötörő életunalom, melynek kinja tépőbb, mint egy golyó, mely utóljára is csak egy sebet vagy s aztán nincs utána eszmélkedés.

Korunknak fő hibája az, hogy észével szellemével nagyon is előre rohan, míg szívének érzéseivel elmarad; így a szív áldozatul vetetik a zsarnokoskodó észnek, s legott előáll a belháború, a boldogtalanság, kétségbeesés.

Ha figyelemmel kísérjük a nagy természetet, sőt az összes teremtést, be kell látnunk, hogy az ember az, kiben azon

belső összhang, mely a boldogsághoz feltétlenül szükséges meg van zavarva. — A szív és ész, a tűz és világosság, ha szabad így nevezünk kevés emberi lényben van kellő egyensúlyban, míg a nap e kétőt minden zavar nélkül egyesíti magában, az okatlan állatoknál a gondolkodási képesség együtt áll és esik a vágyakkal és szenvedélyekkel. A növényvilágban meg szembevetőbben tapasztalható ez az összhangzat, szoval az egész teremtettségben egyetlen lény sincs, mely önmaga ellen támadna, önmagával harcra kelne, egyedül az ember.

Ha visszadöbentenek azért bennünket szomorú példák, szükséges lenne talán gondolkozni a baj megszüntetésének eszközeiről. Mindenesetre változtatni kellene a hibás nevelési rendszeren. Nem kellene erős szellemi táplálékokat nyújtjanak azoknak, kiket még tejnek ételével kellene táplálnunk; oda kellene működnünk mindenáron, hogy a szükséges egyensúly és összhang zavartalanul tartaték fel és ápolatnék az emberi organismusban, így nem volna oly gyakori a meghasonlás, s ennek következtében az öngyilkosság.

Különböen e tárgyhoz még alkalmilag visszatérünk. △

KÖZÜGYEK.

A tiszamelléki ágost. hitv. evang. egyházkerület közgyűlése

(Miskolczon, 1874. július 30- és 31-ik napjain.)

(folyt. és vége.)

A nagyroczei ügy letárgyalásáról anyai mindenféle közlemény látott napvilágot, hogy azt ujabbban közölni nem lehetne az ismétlés vádja nélkül; ugyanazért érdekesebb lesz a Hurbán által szerkesztett „Görkevj Listy”-ben megjelent, idevonatkozó püszkos cikket közölni. A cikk így hangzik: „Ez a félvadember (t. i. Czukus), aki már akkor odadobta nekünk a keztyút, midőn a lutheranus egyház többségének bizalma által reá bízott püszki hivatal elfoglalandó, hitvallásunkat megvetette, hitinek lényegét felforgatta, vonakodván a három-egy Istenre tenni le az esküt; ezen ember, aki nem átnálja védeni és támogatni ama szörnnyü tévelygőnek, Webernek keresztényellenes tanait, melyek az evangéliom legszentebb tanainak ellentmondanak, — ezen ember most fogdmeget vezet saját egyháza ellen, hogy annak szemeit kivájják és életereit elvagdaljen. — Valamicsodás egyházkerületi bizottságot vezet, asz'ondja, magának az egyházkerületi gyűlésnek színe elébe, mely bizottság a nagyroczei lutheranus tót nagy gymnasium megsemmisítését szándékozik keresztülvinni. Ez az elvakult ember maga az egyházkerület hatalmi körének merészkedő elébe vágni, s a még el nem itelt gymnasium kéregető könyvezeiktől megtagadta a megerősítést. Az önkormányzatnak szintén megvannak a maga határai s maga a kerület sem intézhet el mindent; de szintyug léteznék határok az autonom superintendia elnöke, a superintendens számára is, s nem szabad egy clique meg nem érielt határozatait, főleg pedig saját kiégett agyvelejeinek határozatait keresztülvinnie.

Miként igazolja magát Czukus az egyházteretlenség előtt az egész egyház ellenében való önkényének ezen karaffái, fogdmezhez illő kitérésre nézve? A lutheranus egyház, ahol csak létezik, széles e világon mindenütt azon hitet vallja, mely a nagyroczei tót gymnasiumban tanították. Az egész tót lutheranus egyháznak érdekében áll ezen iskolákat mint szemfényéget megvédeni; mert ha 500,000 tót lutheranus lélek lesz megfosztva iskolától, meg lesz ezáltal fosztva egyházától s legnemesebb erőtől. Krisztus evangéliomának tanult, édes, ékesen szólt hirdetőitől a tót nép között. Czukus ur már áztal, hogy oly hajlandó volt gymnasiumunk irányában a pandur és inquisitori polozáj szerepének elvállására, megmutatta, miszerint nem méltó az autonom lutheranus egyház püszki hivata-

lára; de most már meg épen azon tettével, hogy az önnön maga által önkényileg összehíltott s önkényileg egyházkerületi bizottságunk elnevezett clique-nek a gymnasium megsemmisítését célzó javaslatát előre és anticipando tettesíti, most, mondóm, már végképpen megérdemli a végleges leküptetést és megvetést. Az egész inquisitíoból nem sült ki semmi, csak az árulokodó untató lappalái, hazugságai, ostobaságai. Nincs constatalva csak egyetlen egy oly tény sem, mely akár a király ellen, akár a hitvallás tanai, akár az erkölcösiség, akár végrezetre a világos hazai törvények ellen lett volna intézve.

És mégis Czukus, a püszök, a lutheranus, a nagyroczei iskolák megsemmisítését javasolja. Itt tehát más motívum nem is képezhető, mint a lutheranus hitvallás tanainak, melyek a roczei gymnasiumban oly melegen s oly öntudatosan ápolatának s terjesztetnek a tót nép között, öntudatos üldözése. Tehát a tót lutheranuság üldözése ujra meg van kezdve a tiszamelléki superintendenciában. Mi egyéb marad ránk nézve hátra, mint a kegyelmes istenhez intézendő imák, kérelmek és könyörgések oltalma alá menekülnünk, nézve kegyelmesen alá keresztes seregére, mely fiának nevet és jelvényt híven hordozza, s ne engedje szent igéjének tiszta igazságát elnyomatni. Berlovszky Jaroszláv.

Ezen közleményt lapunk élén hozzuk. Mi már régesrégén kimondottuk véleményünket Czukusra s figyelmeztettük a hi evanaglikusokat ártalmas törekvésére ezen durva istentagadónak, ki egyebet so tud, mint a földi molochnak szolgálni, ki a három-egy istent tagadja, s istennek egyházát Krisztus-tagadó istentelen tanok eszméjelenyével forgatja fel. Ezen protestansokodó s a lutheranus egyházától önmagának kiközösített hamis tanítóiról tehát közöttünk többé szó se legyen. Minden bün magamagában horjda büntetést; a tiszamelléki egyházkerület, névszerint pedig a lutheranus tanhoz híven ragaszkodó egyházak meg fogják győződni, ha ugyan már eddig is meg nem győződtek afelől, hogy bünt követek el akkor, midőn a kormányzatot s a Krisztus vérvél megváltott nyáj feletti pázsztortbot olyan emberre bízták, ki soha semmi jóraoltást nem tanult, keresztényellenes hírlapokból meríti tudományát, s csak politikai igazgatás folytán tolatván fel püszkönek egészen a hitelen, bamba protestansokodásnak engedte át magát. Mintha iyetlen ember belé tudná magát elni a nép lelki szükségibe!?

De mostan itt már főleg az egyházkerületen áll a kérdés. Czukus a pokolba száll alá, Czukusról már a történelemben nem leszen egyéb említés, mint az, hogy polozáj, pandur volt; de a tiszamelléki superintendenciáról, a lutheranus egyházakról szó lesz hosszú századok múlva is. Valjon ez a jelen nemzedék leszáll-e Czukussal a pokolba, vagy le nem száll? ez az egy itt a kérdés. Mert ha leszáll és Czukus javaslatára eltérő a roczei gymnasiumot, akkor csak saját siriratát írja meg, s már a legelső következő nemzedék elírja magát e kornak elvakultsága felett, s bizonyára helyreüti a tövedést; de ha le nem száll Czukussal s nevéhez méltólag, mint tiszamelléki autonom, lutheranus püszköket, elveti magától a nyomorult pandurnak áruló javaslatát, akkor Czukusra nézve lehetetlenné lett, hogy továbbra is superintendens maradjon. Czukus tehát élere állította az egyházkerület előtt azon kérdést: vagy Czukus, a hi ballagista és protestansokodó, vagy a nagyroczei gymnasium, Luthernek e hi követője! Együttesen tovább meg nem maradhatunk! A „C. L.” szerkesztője.

A kerületi gyűlés azok ellenében, kik a nevezett lap szerkesztőjének perbefogatását sürgették, tekintet nélkül arra, miszerint ezáltal ama olcsó mártymorságra törekvő fanatizmusoknak csak malumkra hajtának a vizet, tekintetelt továbbá főleg Czukus superintendens urnak határozott kivánságára: beéri azzal, hogy superintendens urnak a nevezett ügyben kifejtett tántorítatlan elhívásgeért teljes bizalmat szavaz s az incriminált cikkekben előforduló sértéseket, mint jellemtelen, nyomorult rágalmatokat, méltó megvetéssel fogadván, azokat feleletre méltóknak nem tartja.

Ugyanezen szomorú tapasztalatokból kiindulva az egyházi elnökségeknek kötelességüké tétették, örködnének azon, hogy ezen veszedelmes, hazallehes szellemnek jámbor és hazafias tót népünk között terjedése megakadályoztassék.

A gyűlés további folyamán az Eperjesen felállított tanítóképezdénél, melynek alapítóje már 31000 frtra emelkedett, a jelen taván folytán alkalmaztatva lett 2 tanár, Dolleschal Samu és Süss István bemutatják magukat; az utóbbi számára, ki még hivónyalyn eláltva nem volt, a hivány kiadatni rendeltetett. Az állameséglyből 2500 frt ezután is ezen intézetre lesz fordítandó.

Az eperjesi hittanintézet, addig is, míg a felállítandó akadémiára nézve végleges megállapodás jönne létre, ideiglenesen fenntartatik oly módon, hogy Hlava-

csak Mihály eddigi dékán feltevéseiben tudományi-
 terjesztés pedig a lézi-penzártól folyóvá teendő 400
 forint kiterjedelmű fizetésben helyezették, helyére dé-
 kánnak 1050 forint nyugdíjalba helyezették, helyére dé-
 kánok tanárnak pedig 930 forint fizetését Schmeller
 István tanárjelölt választották meg, kik egyelőre egy
 éven át mind a 3 tanfolyamot átveszik, miután egyes
 tanárnyakban mint tanárokat is közreműködnek.

A vallás- és közoktatási miniszternek múlt évi
 egyetemes gyűlésünk azon határozatát, melyszin azt
 1868-iki 53. törvényekben kiemeltől valóllal teljes
 egyenlőség és viszonyosság alapján a lelkészeket az
 előbb asztaltól s ágytól szentszéki előválasztást s késő-
 bb prot. vallásra áttért feleket a kötelek külön fel-
 bontása nélküli összeszokásra utasítá, — helytelenül
 leírta tudomásul vétetvén, a kerület kimondott elő-
 vezhez ragaszkodék.

A mult évben felállított közpántodai bizottság-
 nak azon kívánalma, hogy élseire minden fogymna-
 sán két, minden algymsium egy követet küldjön, a
 nagy költség miatt gyakorlatiatlannak bizonyulván, ha-
 tározatot, hogy e bizottság mindig a ker. gyűlés he-
 lyén s azt megelőző napon ülven össze, innét terjesz-
 te javaslatát a ker. gyűlés élve. Ormsiz és Skultéry
 volt rócei tanárok a bizottsági tagok névsorából ki-
 rültek.

Jamriska Gyula, többszörös büntények folytán az
 esperességi consistorium által pápi jellegűtől és okleve-
 lőtől megfosztott, volt s-arnóthi lelkész esete bejele-
 tetvén, mely fájdalommal vétetett tudomásul.

Az alnkuló debreczeni leányegyház folyamodván
 a pénzügyérhez a jelenleg dohány-raktárral szolgáló,
 egykor ferenczendi kis templomnak a gyülekezet szá-
 mára isteni cziókora leendő átengedése iránt, a ker-
 vény pártól fog az illető helyre fölterjesztetni.
 A jövő ker. gyűlés K a s s a n fog megtartani.
 Ezek képeztek főbb tárgyat a gyűlésnek, mely
 néhány órai közbeszakítással a déli órákban, — me-
 lyeket a közönség a görögbi-nyapozlati fürdőben ke-
 délyes közömb mellett vidáman töltött el, — esti 8
 órakor lön befejezve.

D a n ó f i.

**Felelet t. Görögbi Péter urnak a „Szabolcs“
 f. augusztus hó 2-án megjelent számában levő
 két cikkre.**

A „Szabolcs“ f. augusztus hó 2-án megjelent 31-
 iki számában olyasmat Görögbi Péter urnak következő
 című cikkét „Gondolkozunk egy szabolcsmezei és ha-
 jdukerületi statisztikai táblázat összeállításá és köz-
 rebocsátásá felől“ Czikében szives volt rólam is meg-
 emlékezni, s hozzáam a közvélemény nevében ön ké-
 rést intézni: „hogy a kormány alatti iskolák állapo-
 táról tanügyi statisztikai táblázat cím alatt egy
 kimutatást tegyen közre; mert megynék és a hajdu-
 kerület tanfelügyelője több mint két év óta veszi itt
 e hivatal (i) anyai idő igen elegendő arra nézve, hogy
 a felügyelete alatt levő iskolákkal közlebből és rész-
 letesen megismerkedjék. — Most még annyit csak, hogy
 vezetett tanfelügyelőség két ízben gyűjtötte már leg-
 közelebb össze az iskolák állapotáról az adatokat.“

Bátor vagyok tisztelettel felkérni tisztelt szer-
 kesztő urat aziránt, miszerint t. Görögbi Péter urnak
 hozzáam intézett kérésére, s azonkívül a „Szabolcs“
 fentebb idézett számában levő mindkét cikkezésben ce-
 lély személyre tett megjegyzéseire vonatkozó fele-
 letemet az igazság és az ügy érdekében becses lapjába
 felvenni méltóztaték, nehogy a szabolcsmezei ha-
 jdukerületi közvélemény, — mely előlt minden-
 denkör tisztelettel hajlottam és fogok hajlani meg, —
 félre vezetessék, melynek nevében oly sokszor
 szóltt már a „Szabolcs“ hasábjában a tisztelt cikkrő
 ur, annak megbízásából-e, vagy anélkül, — nem tudom.
 A szabolcsmezei és hajdukerületi tanügyi sta-
 tisztikai táblázat összeállításá és közrebocsátásá felett
 nem csak gondolkozunk, hanem cselekszünk is, mert
 annak sajtó útján leendő közléte foganatba is van

A „Szabolcs“ tárczája.

AKKOR ÉS MOST.

(8 évi baráti találkozásunk emlékére.)

Nyiregyháza, aug. 9. 1874.

Melég sziveken lángmatt fogazott
 Az ifjúságunk rézsas hajnalán,
 A vig kebel mint himes völgy virágott,
 Mely fulmosolyg a csermely oldalán!...
 S hogy az órom a szivben meg ne fájjon:
 Lángvedvet nyújtott a vidám kobely;
 Felzengett a dal, hangzott ezer „éljen!“
 A lelkesülde szárnyat ad, s emel!

„Az élet elfogy mint Tokaj nedje,
 A muló lététünk e pobárl!...“
 „A szép leánydórt ön ki nem hervulne,
 És a haszért a bor meg nem árt!...“
 Kobelyt ragadva hangzik a szabadság,
 Cseng a pohár, visszhangzik a terem.
 S kitarva mind a magya gondolatját,
 A sok köszöntés, mint a fü terem.

Mino nap volt az?... Oh mily égi szép nap!
 Meg a leg is óromdólt megvetett!...
 Csak a vén asztal!... lombán az püncs csak,
 Pedig mi tőrés ivott eleget!...
 A napáragó kíváncsi volt, benézett,
 Vig táncza keltek a fény atomok.
 Magam most dallok, majd meg futyörésezk
 A lab nem nyugszik, a padló dobog.

Mely ideált festő alkot magának
 Az életkedvől itt megtetsesült!
 Pezsg, forr a humor, cizek sziporkáznak,
 Mint foeske mely száll, s porba nem merül.
 Kinek keszében immár ongyilok van,
 S agyának tarta rémsége szalad,
 Ha utja közben mihoznak betoppán:
 Örülaj fog, megter egy peroc alatt.

vóve, melyet a megyei iskolatanács f. é. június hó 10-
 ikén Nagy-Kállóiban tartott ülésében gondosan és gyí-
 lemment megvizsgálván, — kinyomtatását elrendelte, s
 határozata által a megyei közvéleménynek kívánatát
 czikkirő felszólalásá előtt két hónappal
 teljesítette. — A tanfelügyelőség által az iskolák
 állapotáról két ízben gyűjtött tanügyi adatoknak erde-
 nyében nem sokára a nagyérdemű közönség kezébe
 leendő, s itélni fog annak helyes vagy helytelen volta
 felett.

Fentebb előadottak világon mutatják és igazol-
 ják a tanügyi statisztikai táblázat közlétele iránt
 Görögbi ur hozzám intézett felhívásának szükségte-
 len alap- és ok nélküli voltát, — kirol hiraplajagi nyi-
 latkozata dacára is feltételezem azon belátást és fel-
 fogást, miszerint felteszi rólam, hogy van elég érzelem,
 igyekvés és akaraterő kötelességemnek nem csak
 megismerésére, hanem annak tanküretelmé és a köz-
 vélemény irányában csekély tehetségemhez képest tel-
 kielhetőleg teljesítésére is, anélkül hogy figyelmelte-
 zéseire szükségem volna, és czikkeiben elemem elrejt-
 tetéitolyon való tudomásai a valóságosság, igazság
 és idomosság jellegével bírnának. E t érre én a t. cikkrő
 urat nem követetem.

A tanügyi statisztikai táblázat eddigi meg nem
 jelenhetésének okai a következők:

I. Június eleje óta (azon néhány nap kivételével,
 melyeket a miniszterium által f. é. márczus hónapban
 elrendelt 1873. évről szóló tanügyi táblás kimutatásnak
 átvizsgálása, és a legutósebb miniszteri rendeleteknek
 teljesítése végett Debreczenben kellett töltömem)
 máig napig tanküretelmében utazom, s az iskolákat
 vizsgálom, mert mindenkifelett felhasználni kívántam
 azon időt, míg a tanuló gyermekeket az iskolában
 együtt láthatom; s csakis azután szándékoztam a
 megyei iskolatánácsnak június 10-én tett és általa he-
 lyeselt jelentésnek szerint: a temérédek rovat és szá-
 madat miatt 3—4 heti időt mulasztatlanul igénybe ve-
 vő statisztikai táblázat kinyomtatásához fogni, mely azon-
 ban már folyamatban van, és hazamenetelem után 9
 heti rekező hőségben való folytonos utazás, s feszített
 munkásság miatt megromlott egészségem dacára is óom-
 mellal igyekszem annak mielőbbi megjelenhetését
 eszközölni.

2. Fentebb jelölt idő alatt általam megvizsgált
 33 (legtöbbyire alföldi nagy) község és 7 nagy tanyasop-
 tot 149 iskolájára vonatkozó igen sok tanügyi
 számadatot kellett az illető helyeken kiigazítanom, s
 annak valódságáról tudomásul szerezmem, hogy a hi-
 nyos adatok helyett, — (mint a minoket volt szerenc-
 sém megengető levelei kíséretében az igen tisztelt
 cikkrő urtól, mint tanügyi adatok gyűjtőjétől, és más-
 soktól is kaphatni, melyeknek rendezése és össze-
 állítása igen sok időt és fáradságot igényelt) amennyire
 lehetséges biztos statisztikai adatok tetésnek közre.

Jegyzése teszi Görögbi ur továbbá azt is, hogy
 több mint két év óta miközdem tanküretelmében, mely
 idő igen elegendő arra, hogy a felügyelete alatt levő
 495 iskolából közlebből és részletesen megismerked-
 tem 435-tel, melyek közül már másodsorú is megviz-
 gáltam 12-öt. Ezekben kívül leginkább Szabolcsmezei
 északi és északeletli részében fekvő 35 kis községben
 levő 60 iskolát személyesen meg nem ismerék, — me-
 lyeket novembertől karácsonyig fogok vizsgálni, s köz-
 lebből és részletesen megismerem. — Hogy eddig azokat
 meg nem ismerhettem, annak oka

a) az, mert én az iskolákba nem csak benézek,
 hanem azokat az illető egyházi és községi előjárók-
 kal, sok helyen az intelligenciával is, lelkismeretesen
 megvizsgálom, melyekben igen sokszor az égető szükség
 kényszerít a tanügy érdekében a tanítás irányának és
 az egyes tanárnyak módszerének a (novendékekkel
 való óvatos eljárás mellett) megmutatására és kifej-
 tésére. — Azonkívül kell vezetnem a felekezeti és köz-
 ségi eljárással, képviselői közgyűlésekkel, melyeket
 mindenütt előleges conferentia előz meg; mindezek
 mulasztathataly dolgok arra nézve, hogy valamely köz-
 ségnek iskolai ügyei rendezzessenek: az pedig hu-

zamos időt kíván, és igen sok község naponta 10—
 12 órai folytonos munkálkodás mellett is napokat
 veszt tölem igénybe, valamint szinten a nagy terüle-
 tetek való utazás is — Meg vagyunk gyözödvé arról,
 hogy második ecyelasm az iskolák vizsgálatára az el-
 sonal hasonlíthatatlanul kevesebb időt veend igénybe,
 s azokat sokkal gyakoribban meglátogathatom, és úgy
 is fog hízonyosan történni;

b) fel kell még ezaltemen a tanfelügyelői hiva-
 talnak egyéi feletle terhes és igen sok időt felemész-
 tő ágát, az adminisztratív, melyet elege jellemze a kö-
 vetkező rövid kimutatás: 1873 ik évben bekeresztet a
 tanfelügyelőséghez 828 ügydarab 897 drb m-földkellet.
 Elintézték ügyek száma 7225, 1113 drb mellekkellet.

T. cikkrő ur által az 1868. XXVIII. t. cz. 128.
 §-ában jelzett évenkénti iskolai látogatást lehetetlenné
 teszi, a felügyeleten alatt levő 1209, 61 mföld terület-
 tel, 326,000 lakossal, 150 községgel, 7 (10—23000
 lakos) városral és több mint 200 kisebb nagyobb ta-
 nyával, — (melyek közül az illető községek hitokosok-
 kal és előjáróikkal sok napra menő időt alott 67-et
 jártam be a tanküretelmek iskoláztatása és iskolák ál-
 lathatása végett) és a hajdukerületben részint esopor-
 tokban, részint szétszórt állapotban levő 845 tannyával
 bíró kettős tanküretelmek terjedelme, népessége és is-
 kolóinak nagy száma, az országban levő 44 tanküretel
 közül tanküretelmek nagyobb háig van 2, a hozzá
 hasonló nagyságu sem több, melyeknek terhe is igen
 nagy; s épen annak könnyítése végett kerle elődom
 több ízben és a megyei iskolatánács is másod tanfel-
 ügyelőség felállítását.

A t. Görögbi ur által kiemelt és idézett gyö-
 megyei tanfelügyelő, jelentése 3. lapjának 3-ik átje-
 nyében tett nyilatkozata szerint: másiel év után jö-
 hetett azon helyzetbe, hogy 123 iskolát magába foglaló
 tanküretelmek általános tanügyi viszonyairól az ismer-
 tetés megtehesse; hasonló oknál fogva mindenesetre
 több időt igényel a felügyeleten alatt levő kettős tan-
 kerület 495 iskolájának részletes és lelkismeretes meg-
 ismerése.

Jól tudom, hogy minden közpályán levő egy-
 hivatalos eljárásai nézve a közvélemény bírálata alatt
 áll, s épen azért teszek minden fontosabb tanfelgye-
 lői körlevelet és felhívást sajtó útján közzé, azért tár-
 gyaltatok tanküretelmek egyes községeiben a város vagy
 helység házáján minden iskolai ügyet a legnagyobb
 nyilvánosságban, hogy az Ön mondásával épen ellen-
 kezőleg, a közvéleménnyel nem szembeeszállni, hanem
 annak itelele alá szoktam bocsátani eljárásomat, hogy
 nyilatkozata után megtudhassam és felismerhessem in-
 tézkedéseimnek helyes vagy helytelen voltát, hogy a
 közkívánalponhoz képest cselebrő változtatásot át te-
 hessenek azokon. — S én szivesen elfogadok hivatalos
 teendőimre nézve bárkötöl is jóakarattal és a közökötás
 ügyének érdemére, s lényegére tartozó utbagatásit és
 tanácsot, s azok közt t. cikkrő urtól is, — de meg-
 vallom: feltűnő előttem az, hogy olyan egyén ad ta-
 nácsot és utasít, ki magát a népművelés buzgó barát-
 jának szereti tekintetni, és mégis annak dacára a
 felügyelete alatt levő egyetlen, — 1872. évi
 december hó elején egy napig az egyház előjáróinak
 jelenlétében megvizsgált iskolát rosznak, s az ál-
 lam által adott drága fizikai és más egyéb tanszko-
 zókat egészen pusztuló félben levőknek találtam.

Hivatalos működésemet megelőzőleg 1871. évi vé-
 gén Szabolcsmezei közökötási állapota a közökötási
 miniszteri jelentéséből rövid kivonatban kiirt legfőbb
 statisztikai adatok szerint következő volt:

- 1) Tanküretelmek száma = 46678. — 2) Iskolába járt = 21125. 3) Iskolába nem járt = 25553. 4) Iskolák és osztályok száma = 285 isk. 339 osztályfal.
- 5) Tanítók száma = 380. — 6) Tanítók fizetése = 600577 frt. — 7) Felvett tanítatot = 1131.
- A megye tanügyi állapota 1873. év végén követ-
 kezőleg állott:
- 1) Tanküretelmek száma = 39823. — 2) Iskolába járt = 27163. — 3) Iskolába nem járt = 12660. — 4) Iskolák és osztályok száma = 409 iskola 528 osz-

És a halál, ha véletlen beöregtet
 Zord fegyverével, hűre no esontján.
 Anszu fejet a mely mellesre görnyed
 Előtté vonzó, roszas ifjú szm.
 Sötét kaszaján fra virágok nyílnak,
 S elhagyja végkép a bus temetőt!...
 (. . . Híre se volna most már könynek, sirnak
 Mi kár, hogy akkor nem láthattuk őt!..)

Mino nap volt az!... Nincsen semmi bánat
 Nincs semmi mely sebe a szív feleken.
 Bár napja gyszaló a szegény hasának,
 De mint szivarvány támad új remény!
 A sinca homlok meg redőt nem ismer,
 Könny felvirág: kes szerelmi baj!
 Gadagság nincsen, az igaz, nem is kell,
 Kincs: a szegénység, ifjúság kasza!

S hogy a pohár cseng, s zeng a vidor ének,
 Hogy — hogy nem volt a jó eg tudja mar!...
 Feltunt boruja a sötét jövöknek,
 S aggaszt a pálya, mely ölebe vár.
 Az évek árja esodor magával,
 S szétzór a partca, merre?... hol?... mikor?...
 Majd a felejtés néma kője árnyal
 Mindent, miért az ifjú szive for!...

Barátságod majd sárba dönt öndököd,
 Langlelkésüled megfeszült hózórt!...
 Mit felejt az ifju szív: tömörök,
 De zug vihar s nem áll meg kö kövön!...
 — Eh felre ketyél!... S mint a hét vezérek
 Dalnis időknék fényes hajnalán,
 A hű barátok esküt esküvének,
 Hogy barátságuk nem lesz szalma láng!

... É s szétzozottunk éjszak-, dél-, keletre,
 V it a görögnyes pálya öt fele,
 Kánk szél eszoptott, urunk a hó belepte,
 Reményünk lombját a jég megvere!...
 Felütünk gyakran megropogtat az égből,
 Ugy hogy a föld is megrendült alatt.
 De sziv, erő, kedv akkor is helyben volt,
 S nem láttal köztünk egy boldogtalant!

Majd jöttek hozzánk bölcs vándor tanárok,
 (Mert napjainkban ez már így szokás,
 A létezőcsök messze így szivarog,
 A mig megakad birtok medret asz...)
 — Jött elsdőben is, mint tudás mozogvarn,
 Magas homlokok egy sovány alak!...
 Magas eszméi mint tuzakna forrván,
 Fogamozott alyan ifjú bölcs gondolat!

„Ifju! Te látom, ezáltal boldogszar,
 Istent keresvén, mely nem leteszik!...
 Ki ezél után fut, mely nines, mind boldog az.
 É sokakat már mely örvénybe vitt!...
 Taz, meg imádság is kopatja elhad? ...
 Ft. dezet!... Köszörök barátbar ifja tet
 Monj, menj! a holdat bámuld és sohajtad,
 Mint kőnek agyának dőre képezte.“

„Nines lelek!... S az mit szellemnek neveznek,
 Csak „bűdökés“ vagy „phosphor“ tartalom
 Alistenek otári képzetednek;
 Erény, igazság, pusztá romhalmot!...
 Agyad süjtés falba és lézesen az eszme,
 S pattog sziporkák, mint a rosz gyufa,
 S ha nines erőmet?... És ha kárba veszne!
 S ha rosz szaga is, mind az nem hiába!...“

Alig végezte, jött nyomon a másik,
 Kerek, mozogety, jól tájlatl alak.
 Nem ártyszag gond szép vilám vonásit,
 Bár éve kassá már elfáradt,
 Kövér kacsói görbülnek magához,
 Hangja lezöböl, értelmes meleg.
 Egészem illik alakja tánczó...
 Igére alyat így nyitja meg:

„Bolond egy ker volt... és bolond az eszme,
 Hogy mesnek eljen ki magának áll!...
 Ki ezt akarta: méltó megköszörve
 Hogy strice dohnyát a sötét halál...
 És ért, és élte odni egy haszért!...
 S felezní massal pénzed kenyered?...
 Vinni eszmédort, avagy szabadságot?...
 Jertek nevszünk a dörök felett!...“

*) A patkai főiskolának szeniori szobájában maig is használat-
 ban levő vén tölgyfa asztal. Szerző.

lályol. — 5) Tanítók száma = 428. — 6) Tanítók fizetése = 108768 ft 28 kr. — 7) Ismételő iskola állítottatott 2 év alatt = 80, — melyben tanult összesen 9877. — 8) Felnőtt oktatott = 4001. — 9) Iparos tanonc és segéd = 793. — 10) Új iskola épült = 35. 11) Átalakított iskolák száma = 40. 12) Felszereltetett = 56. — 13) Kijavítottak = 14. — 14) 17 közönség a képviselőtestületek a 13—15 éves tanulóknak ismételő iskolában való tanításért 22 tanító részére az egyházközségek által fizetés felül természetben és készpénzben fizetnek éventénk = 1596 forint.

Hajdukerületi tankerületi közoktatási állapota 1871. év végén:

1) Tankötelesek száma = 13294. — 2) Iskolába járt = 5511. — 3) Iskolák és osztályok száma = 27 iskola 68 osztályal. — 4) Iskolába nem járt = 7783. — 5) Tanítók száma = 48. — 7) Tanítók fizetése = 15829 ft.

1873-ik év végén:

1) Tankötelesek száma = 11668. — 2) Iskolába járt = 8732. — 3) Iskolába nem járt = 2936. — 4) Tanítók száma = 69. — 5) Tanítók fizetése = 26228 ft. — 6) Iskolák száma = 65. — 6) 2 év alatt állítottatott ismételő iskola = 10, — tanult benne = 1799. — 7) Felnőtt oktatott = 724. — 8) Iparos tanonc és segéd = 245. — 9) Új iskola épült = 5. — 10) Kijavítottak = 6.

Az ítélet statisztikai adatokat addig is, míg a szabalmegyei és hajdukerületi tanügyi táblás kimutatás a sajtó által kikérhetti, a nagyérdemű közönség iránti tisztelhető kötelességemnek tartottam kívánatosan közölni. — Hogy két évi és 3 hónapi hivatalos működés alatt az iskolai ügyek a fentebb jelzett öröndetes lendületet vették, azért a főérdem különösen az egyházi, községi előjárásokat, az intelligenciát és a megyei közigazgatási szolgábról urak egy részét illeti, kik az iskolai ügyeknek előbbre vitelére irányzott törekvéseimben kegyesek voltak valódi ügyzetekkel és buzgalommal engem mindenkor és mindenekben gyámolítani, s a mindnyájuk által forogó ohajtot cizának elérésére velem együtt közreműködni; méltóztatnának érte szives és hálás köszönetemet szívesen fogadni.

(Vége következik.)

Egy „felekezeti-külföldi” szerény észrevételei a nyírbátorai „fiatal-ságról.”

Nem rég olvastunk egy kitünő cikket Petőfi Sándorról a langlékai költőnk újkori barátja Berecz tollából. Volt benne a többi közt egy kiválóan érdekes rész, — az, — a melyben a Petőfi korabeli magyar fiatal-ságról beszél. Az ember alig híhet szemének hogy ez így lehetett, ha most 30 évvel később tekint maga körül. A „mai” fiatal-ság talán már nem is magyar fiatal-ság. Pardon! nem erkölcsi predikációt készítek mondani, csak előzményül akartam odavetni, tapasztalván, hogy nemesebb ilyen bevezetés, mint az olyan, a melyben „fizetéses béresekről” szoktak beszélni. Hanem arról csak a 3-ik felvonásban beszélünk, mondja Menelaus, a Szepe Hólemében. Ne ütődjék tehát meg seki, ha e „felekezeti-külföldi” a báthori fiatal-ság ferdéséget, ferde rendben kezdi észrevételezni, úgy hiszem kevésbé vagyok vele hibás mint az ellenfél. — Vannak dolgok, melyekről az ember alig hiheti, hogy valaki képes legyen előidézni; így létkedve állunk meg nagyzerű szobrok, képek vagy műtárgyak előtt. Vannak másrészt dolgok, a hol megkérdendők kell, hűt ember készítette ezt? Így a cikknek ama része, hol cikizikről azon ajánlatot teszi, hogy írja oda más alkalmok at a „másik fiatal-ság” ha zártkörű táncmulalmat rendez, hogy „izraelita” ha zártkörű táncmulalmat rendez, hogy „izraelita” Ezt a passzus egy igen fiatal ember írhatta, ki talán akkor nem kapott uszonnát az édes anyjától iskolakerülés miatt. Különben is a „hep-hep”-en kívül alig van zsidó-tánc, és így egészen fölösleges is. De másrészt meg nagy hibát követett el az „izraelita” fiatal-ság, hogy nem tette az ajánlatot, hogy a másik rész

pedig írja oda, hogy „keresztény fiatal-ság.” Vagy talán azt hiszik, hogy nincs fiatal zsidó? Vagy a zsidó nem is fiatal? Ne anticipáljuk kedveseim, azt a bécsi közmondást:

„Nichts dauert ewig
Der schönste Jwad wird auch schönig.”

Mert mikor a „zsidó zsidó” megöregszik, öreg már a „szép Mahomedánus” is. Milyen nagyzerű a természet! A zsidó ép úgy képes megöregedni mint a keresztény! Ergo a zsidó fiatal is lehet. Hogy ha ez a „fiatal-ság” egy kissé öregebb lenne, megmondhatná még azt is, hogy ily ezim „izraelita” (mely e fiatal-ság előtt, csak gyengébb fokozata a zsidónak) kitételének ajánlása hazafiatalan. Magyarországon, ugyazólván mindennap egy új nemzetiség úti fel fejt, villogó szemekkel, káromó ajakkal, beszérelve mindent mi magyar, befektetve, beszennyezve mindent. Lovlunket alávaló hazugságokkal alá akarják ázni, lovagiaságunkat. — azt a híres lovagiaságot a külföldi zsidó zarnoknagjának feltűnteti. Lovagiaságunkat? „Báthor-Báthor mivé lettél!” Ugy-e te nem tartasz igényt e szóra „lovagiaság”? Ott van a szerb, román, sváb, — mit alkottok — egy zsidó nemzetiséget? Eleg nekünk annyi a mennyi van, nem kell egygyel meg több. Mert tisztelt fiatal urak, az alsóbb phisikában, melyet kegyetek most bizonyosan forognak, meg van írva, „nyomás ellenyomást idéz elő;” udvarias emberekkel udvariasan szoktak banni.

A mi azt illeti, hogy a „Szaboles” szent beszédekkel szokott felelgetni, csak azt mutatja, hogy önk meg azt sem tudja, hogy mi a szent beszéd. Fiatal létükre templomba nem járnak, az isteni tiszteletr nem figyelnek — nem jó keresztények — zsidók. Hogy pedig szent beszédekkel telet a „Szaboles” mindenestire jobb, mintha „angyal” beszéletek közül, vagy bátor fiatal-ságot enged szabadon röpkedni hasájában.

A mi pedig a „fizetéses bérest” illeti, — arra csak azt mondhatom, hogy nem mutat sok eredetiségre, oly titulusokat, melyeket az ember más alkalmok kapott, más egyéne alkalmazni. Dixi.

UJDONSÁGOK.

(sz) A „Sz. H. Közlöny” az évi 39-ik számában „nyírbátorai fiatal-ság” alálrassal egy a „Szaboles” eljárást gáncsoló cikket jelent meg, melyet sok nélkül már csak azért sem hagyhatunk, mert íleto cikkek ép oly mértékben téved az aljas rágalom terére, mint a mily igazságtalan. — Az egész eset ez: Nyírbátorban általunk ismeretlen egyének jótékonyul táncmulalmat rendeznek a tizelőtársulat javára. A táncmulalmat csakugyan végre is meg, azonban egy anony levelezők, kinek alig egy hét óta tudtuk meg nevét, egy levelet ír szerkesztőségünkhoz, melyben elpanaszolja, hogy többen, kik az értelmiségű szeretnek magukat számítani, „felekezeti szűkebbésléshöz kiindulva a legutózaibb szavakat kiabálták be az ablakon a táncmulalmat alkalmával. — E közleményt, melyben senki névszerint megnevezve nem volt, kötelességünknek tartottuk nyilvánosságra hozni az igazság érdekében. Azonban az illetők, kik névtelenül voltak érintve mihamar magukra ismertek, s elárulták magukat azzal, hogy egy ezafelőt kúldtek be szerkesztőségünk-höz. (Az igaz, hogy igen szép az ösztintes, ez esetben azonban jobban teszik ha megmaradnak névteleneknek, úgy legalább nem tudta volna meg a világ hogy épen onok állanak a műveltség azon alantas fokán, hogy az ablakon korcsmai módra bekiabálni képesek legyenek.) E lapok szerkesztője meg mindig névtelenül azt bántokodott az illetőknek felelni, hogy bárki legyen az ki jót tesz, a sajátjának kötelessége azt buzdítani és támogatni; s felekezeti szűkebbésléshöz a jött-veket visszariasztani sem a humanisszussal, sem a mai kor szellemével össze nem egyeztethető. Mire is az illetők cikkekkel, melylyel minden érett gondolkodás ember előtt csak saját szégyenségi bizonyítványokat állították ki, a „Közlöny” szerkesztőségéhez fordultak és nem sikerlettek. Hogy az ifju vér tüzes és megdondolatan lépéseket tesz, azon nincs mit eszdalkozni, de hogy a „Közlöny” szerkesztősége egy — szerkesztőségünk becsülete ellen irányzott — aljas rágalmmal megsejtelt cikket közöl, (mídon kell hogy elhársunkat figyelemmel kísérve, meglegyen győződve az ellenkezőről, lapunk megtámadója és ostromozója lévén minden visszaesésnek személyre tekintet nélkül) ez valóban meglepett — — volna, ha nem ismernek már a multból valakinek fenkölt igazság-szeretetőt.

(1) T. Előfizetőinkhez. Lapunknak már két száma nem jelent meg kellő időben. Az előbbi száma késedelmének okáról már szölkünk, az utóbbi pedig az első késedelmé vette vissza egy pár nappal. Ezután nem leendő semmi késedelem.

(2) A nyiregházai ág. ev. templom ritka ünnepelességnek lesz színhelye. Valószínűleg itt fogja az erre Pestre keresztült utazó Czékus Superintendens felszentelni az ág. ev. segédlelkész.

(3) A rózei iskola ügyben oly kitünő eredményt elért tiszai ev. egyházköreltete még élethalál-haraz vár a szept. elején Pesten tartandó egyetemes gyűlésen, amennyiben a dunaünnepi egyházköreltete követit utasította, hogy az egyetemes gyűlésen a tiszai egy. kerület rózei ügyben hozott határozatának megsejtítéséről szavazzanak, s azon esetben, ha a rózei iskola az egyházköreltete lebelől ki záratték, azt saját védszírnyai alá fogadják. Ennekfolytán Czékus István püspök egy hazafias ihlettel tel levélben hívja fel az epressegéket s egyes egyházakat, hogy a jó ügy védelmére magukat a nevezett egyetemes gyűlésen minél számosabban képviseltesz ssiessenek. A nyiregházai egyház Farbaki József és Mesko Pál urakat küldi ki Bartholomaeides fősperes ez idét mint sorszerint követhető, különben is az egyh. kerület részéről lévén kiváldó.

(4) Palánszkyne Csapó Ida asszony nőnevel-dejében a tanév Szeptember hó 1-vel kezdetét venni,

s ezzel a növeledő 10-ik tanév lézsen megkezdve. Szükségleten az intézetet ajánlatni, — ezen intézet már ismertebb semhogy hangozó volna reklamokra, 10 éves eredménydus pálya hangozóban beszél minden nagy szakavánál, — mi egyszerűen csak jelezte a t. szülőknek a tanév megkezdését, s figyelmüket felhívjuk az irányban, hogy miután az intézetben a rendes oktatás mindjárt Szeptember elején kezdetét venni, ssiessenek hogy már a tanítás elején részt vehessenek abban. — Ha a növeledő az első perczőt jelen van, lehetetlen hogy az eredmény teljesen kielégítő ne lenne. Sz. Mihály naptól az intézet a Huray Mihály-féle emeletes házába tetteik által, s ezzel az intézet a piac közvetlen közelébe vagyis egészen a központha jut.

(5) A jegezői értekezlet. A kisvárdai felsőirású jegezők értekezlete nem e lapban jelzett napon; hanem közeibet véletlen miatt jul 29-én Mándokon megtartott. Dicsérettel kell nyilvánosságra hozni, hogy a körben lakó jegezők — egy kivétellel — mind megjelentek. Az értekezlet alkáltságának szükségese volta kimondottat egy azonban, hogy az alsó és felső kisvárdai járás jegezői együtt alkossanak s együtt tartassanak értekezleteket. Hogy ez mielőbb megtörténhesz az értekezlet ideiglenese elnöke Hernádi László és ideiglenese jegezője Pelostak Ignác megbízattak, hogy a két járás jegezőit alkálulás végett Kisvárdára minél előbb hívják össze.

(6) Két puskalövésnyi téren, két járhatatlan hid. A Zahonytól Kisvárdára vezető nagy országút, Luktkérol Várdáig levő két hid oly elhagyott állapotban volt még f. hó aug. 13-án, talán e nyáron tartott legnagyobb hétévisár napján, hogy lólab-kerekelt törés veszelye s a szekérről való leborulástól való szöreremnek nélkül azokon ugyan senki át nem ment. Sőt merem mondani, hogyha az utas előbb észrevette volna mily nyomorult, rozszart állapotban vannak e nagy uton említett közlekedési eszközök, leszállt volna szekérről s került téve mellözte volna el ez életveszélyes helyeket Felhívjuk rajók az illető közegek becses figyelmét.

(7) A szipor — mint hitegetés elleni gyógyszer. Történt bizonyos időben, bizonyos faluban, de nem mondjuk meg: mikor? és hol? hanem valószálgal megtörtént az eset, hogy egy szolgáltól kiltelt a hudeg. Azszonyba hozottot részére egy adag keserűt, hogy vegyesen a hozat egy papírban, mint szokott, a konyhában hevert egy asztalon s várta vezgetét. Azonban az elemiare való rostálást szerencsésen megme-nekült; mivel helyette a gyógyulást óhajto, a háziur czepjébebe alkalmaztatni szokott sziport, mely egy papírban, szinte kéz alatt volt, olvasztotta fel s bocsátotta le beteg gyomrába. Hogy mi történt? Kérli az olvasó. A eszed később vette eszed saját védséved. A por pedig megsejtárolta a beleket kiemeletlenül úgy, hogy környezeti a kolerától kezdenek remegni. Egy hét múlva azonban a szenvedő lábra ált s a hitegetés elmaradt.

— Vettük a „magyar nyelvőr” VIII-ik füzetét következő tartalommal: A tulajdon nevről Krajnyk. Szövegvetés III. Joannovics. — Az ikes ragozás kérdése Szarvas. — Vörösmarty Csongor és Tündejéből II Steiner. — Balassi Tamás magyarsága. Király. — Nyelvenlekebbi szók. Lőrincz. — Iker szók. Hász. — Népthimologia Körész. — Helyreigazitások. Magyarizatok. Szász K. Budenz. — Népnépy hatogományok. 1) Szólamódok. Ferenczi. Fischer. Szabó. L. 2) Babonák. Ferenczi. 3) Népmesék. Székely. 4) Párbeszédok. Fischer. 5) Tájzók Papp Gy. Nagy L. Lőrincz. 6) Találós mesék. B. Pongrácz. 7) Lakadalmi mondokák. Papp Gy. 8) Névnapi köszöntök. Bakoss. 9) Gyermekjátékok. Turcsányi. Bakoss. Ferenczi. 10) Helynevek. Nagy P. 11) Mester műszók. Kovách. 12) Néprönmécs. Veres Imre. 13) Csángó népdal. Rokonföldi.

— Jövő hétfőn képviseloti gyűlés fog tartatni a következő tárgyak felett: 1) Tanácsnok jelentés az ártyú kut évi futtatására iránt köttöt szerződésről. 2) Czupra Endre felebbezése a szarvas-szigeti halászat tárgyában. 3) Palánszky Sámuel felebbezése a tanács végzése ellen. 4) Az értyú birtokosság kérelme kártérítés iránt. 5) Glieck Dávid kérelme tanács véleménynyel. 6) Polgármesteri jelentés a nagy kölcsön tárgyában. 7) Több hitelőze bejelentése a kamatfelemelés iránt. 8) A fokpányi elleni vizsgálat az igorka-ügyben. 9) A serháznak lovassági kasszárnyáva leendő átalakítása iránti költségvetés és egyéb tárgyak.

(3) A borászati lapok legutóbbi száma felvetette a nemzetközi borvásár eszméjét, a nemzetközi gabonavásár mintájára. Az eszmet igen életrevalónak látjuk; pártolásra méltó indítvány már csak annyiban is, hogy ez által a kitünő s a világ elsőrendű borai között első helyt foglaló magyar borok nagyobb kelendőségnek örvendhetnek, mint eleddig. Vajha szándokuk ne csak papíron maradna!

— A napokban, jelesül esztőtörökön beköszöntött hozának a reg vára várt eső, s azóta időjárásunk folyrást esős és borogó. Mint tapasztalt gazdák állítják az eső még a tengerinek is hasznát teszi, hol az végkép le nem sütt, a krumplinak pedig határozottan. Meglehetett ez eső hatását érezniük már az üzletben is, a gabnafélék ára tetemesen alább szállott

— A „Szaboles” lap ezidei 32-ik számának közőnség rovatóiban, a megye kormányzó alispánjához, tekintetes Bónis Barnabás urhoz egy nyílt kérdés írték, „Több t. dadai polgár” alálrassal s a kérdésben hasonlatképen Polgár község jegezője mint olyan van felmentve, ki sem szigorlatot nem tesz, sem 3 évi rendes gyakorlatot igazolni nem képes, nem tudom hogy jutottam eszbe a t. dadai polgároknak, hanem ha már eszbe jutottam, kivéncm tudomásokra hozni miszerint é. 1866. évben a község előterjesztése folytán gr. Vay Déniel emeltétáza, mint azon időbeli főispán által lettom rendezésre alijegyző kinevezve, és így három évi gyakorlati töllet mutat-hatok ki. — A hasolatok megvárszírnyai től tápintalosságot ajánlok a dadai polgároknak.

Harth Gusztáv, 3798.

— **Színházi szemle.** Ujonnán érkezett színdarabok. Egy órán át Ausztria császára* 1 felvonásos vígjátékkal és a „Szép Galathea” ismert operettel mutatják be személyzetek egy részét mult penteken. Az előadás mulattató és összevágó volt. Mária Terézia (Rott Mari) elég híven fogta fel szerepét, bár a legmelyebb felindulás és lesújtó megvetés a gróntató atya irányában nem nyert játékában kellő kifejezést. József főherceg (Gerófi) játéka ép oly kedves, mint a mily kedves szinpadai alak ő maga. Mozdulatai előkelők, tartása, hol szükségeltetett fejedelmi, szavazata öntudatos volt, kivéven a jezsuiták elleni kifakadások alkalmával, hol tulragadtatva a szenvedély által, érzelmeinek kellő kidomborítását megtagadta szükmeretű hangja. — Pater Eusebius (Szeles) játéka egy volt azok közül, melyeket csak tehetség és tanulmányi produkálhatnak. Kiténő mimikája és keneteljes declamatioja helyesen állítottak élénk egy álszentkedő jezsuitát — A második darab „Szép Galathea” sem sikerült roszabbul az elsőnél. A gyors, szakadatlan könnyed és összevágó lefolyás, mely a vig operettek előadásának nélkülözhetlen kelléke, nem hiányzott. A tagok, ha világhírű hanggal nem díszekedhetnek is, de nem hiányzik náluk a gyakoroltság és tisztaság. Czakóné (Galathea) farszót szerepét ismert élénkséggel és hatással adta; kiténő szobor volt, hangja meg

mindig hajlékony, kellemes és vonzó. Ganymed (Zádorné) pajkos szerepébe kiténőleg belealátta magát, nemkülömben Mydas (Csatár) és Pygmalion (Erczi). Kár hogy a különben kivánatos eső megzavarta az előadást! (Nem jó volna-e a szinkór tetejét megigazítani??!) Végül meg kell jegyeznünk, hogy roszul vette ki magát a magyar hymnus előadásával az idegen viselet, jó lett volna magyarba öltözni! Különbön úgy látszik, hogy e jól rendezett színtársulat, daczára a mai szük világnak, nem fog üres falaknak játszani.

— **Szombat, aug. 23.** „A trapezintói herczegnő” nagy vig operette 3 felvonásban. Erről jövő számunkban.

Szerkesztői levéltáska.

— G. P. urnak Eperjeskén. Légy türelemmel, jönni fog.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Vasuti közlekedések.

A „tiszváideki” vasutovonatok indulása, Nyiregyházáról: Miskolcz Kassa felé 5 óra 30 perczkor d. u. és 7 óra 48 perczkor reggel. Nyiregyházáról Debreczen felé indul 10 óra 45 perczkor d. e. és 7 óra

15 perczkor este. Nyiregyházáról indul Ungvár felé 8 óra 20 perczkor reggel. **(szereán, szombat 6 óra 47 perczkor este; érkezik 6 óra 5 perczkor este és (szereán szombat) 10 óra 17 perczkor d. e.**

Üzleti értesítés.

A nyiregyházi terményszarnoknál aug. hó 22-én bejegyzett terményárak.

Piazi ár		Kereskedési ár 100 köbölközve	
Rozs 00—00 fontos	3.50—3.60		
78—80	0.00—0.00		3.65—3.70
79—80	"		"
Buza	5.10—5.20	vánmazsa szer.	5.30—5.40
Árpa	2.50—2.60		0.00—0.00
Zab	1.60—1.70		
Tengeri	3.90—4.00	ó termés,	
Kéles	4.10—4.20		
Bab, tiszta fehér	4.50—4.50		
Káposztarepa	0.00—0.00		8.00—8.75
Lenmag	0.00—0.00		8.50—8.00
Gomborka	0.00—0.00		6.50—6.50
Kendermag	0.00—0.00		5.00—6.00
Mak	9.50—10.0		8.00—1.50
Szafaorgóalj	"		16.00—17.00
Szsz 30 fokú magy. itezo	25		24

Felölös szerkesztő: **Lukács Ödön.**

HIRDETÉSEK.

Makk-eladás.

A gróf Schönborn beregmezei munkácsi és szent-miklósi uradalmihoz tartozó erdősegekben termelt tölgy- és bükmakk folyó évi szeptember hó 7-én reggeli 9 órakor az igazgatóság irodái helyiségben Munkácson, nyilvános árverés utján, fog bérbé adatni. Írásbeli bepecsételt s 10% bánatpénzzel ellátott ajánlatok is elfogadtatnak. Munkácson, augusztus hó 11-én 1874. (2—2)

Ad. K. 1957.
1874.

Árverési hirdetés.

A város tulajdonához tartozó 8 bokor malom, városháza alatti 4 bolt, serházutczai koresmáltatási jog, ujteleki koresma folyó év augusztus 27-én délelőtti és délutáni órákban a városházánál tartandó árverésen 3 évre bérbé adandó lévén erről a bérleni kívánók értesítettnek.

Kelt Nyiregyházán 1874, aug. 18-án.

Krasznay Gábor.
polgármester.

Ház-bérbeadás!

A Palánszky-féle nőnövelde a Huray Mihály-féle 1006. számú emelet háza tétetik át folyó évi Szt-Mihály-naptól, — ennél fogva Palánszkyék háza Szent-Mihály-naptól bérbé kivehető. Értekezhetni a tulajdonosokkal. (0—2)

Kiadó legelő s eladó széna.

Bereztől félóránnyira eső György-talló pusztán 600 hold kiténő legelő van kiadó folyó évi november 1-ső napjáig, valamint 400 szekér széna eladó. Továbbá 1200 juh vállaltatik felébe.

Értekezhetni levél által (utolsó posta Gáva) Berezenen vagy személyesen a György-tallón (3—1)

Fráter Sándornál.

ILLINCZ GYULA

könyv-, mű-, zenemű-, papír-, írószerek-kereskedése egybekötött ujjonan berendezett magyar és német kölesönkönyvtárral Nyiregyházán a főpinczen özv. Polyák Alajosné házában; (október 1-sőtől a városháza alatt, a főkapunál balra az I. bolthelyiség) tisztelettel ajánlja a t. cz. szabolcsmezei nagyerdemi közönségnek mindennemű **akadémiai, gymnasiumi, real és elemi iskolai könyvekből**, valamint az irodalom terén megjelent minden újabb és régebbi termékek dusan ellátott raktárát **legjutányosabb áron.** A helybeli tanítézetekben használatban levő könyvekről nyomtatott hiteles jegyzékek díj nélkül bárkinek rendelkezésére állnak.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan azonnal eszközlök. (3—1)

HÁZ-ELADÁS.

Az Egyház-utczának a Tokaji-utca felőli részén levő 156-dik számú lakház, előnyös feltételek mellett, örök áron eladó. Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal. (3—1)

Makk-eladási hirdetmény.

Nagyméltóságú báró Sennyey Pál ur Zemlénmegyében fekvő Bélyi uradalmához tartozó Battányi erdejében, hol a Latorcza vize foly keresztül, mintegy 700 hold területen levő gazdag tölgy-makk termés szabad kézbe a Bélyi titkári hivatalnál — hova a venni szándékozók fordulni sziveskedjenek — eladatik.

(2—1)

A titkári hivatal.

Hirdetés.

Több év óta volt szerencsém szakomba vágó munkákban a t. cz. közönség pártfogását birni, most ujolag, miután a fiam több nagyobb városban nyert tapasztalatot után hazaérkezett, vele együttesen a városháza alatt Orbán Károly fűszerkereskedése szomszédságában boltot nyitván: ajánljuk magunkat a

szűesség szakmájába

vágó minden munkák elkészítésére. A t. cz. közönség becses pártfogását kérve, maradtunk tisztelettel Nyiregyházán, 1874-ik augusztus 8-án.

Rotaridesz János és fia György.

2000 iteze jó tiszta kerti bor

eladó Orosz-utczán az 567-ik számú háznál, eseber számra 10 frtjával; — ugyszintén ugyanott

60 db vasas gönczi hordó
eladó, darabja sorjába 1 frt 80 kr., választva 2 forint. (3—3)

Friedmann Herman
tulajdonos.

Eladó nád.

Nagymélt gróf Lónyay Menyhért szabolcsmezei dombrádi majorjában **70,000** kéve kiténő, nem csak fedélzésre, de művakolatra (stuccatur) is alkalmas nád eladó. — A venni szándékozók Révész Imre ispánhoz Dombrádra (posta-állomás) forduljanak. (2—2)

Hirdetés.

Bereczl község közbirtokosainak tulajdonát képező királyi kisebb haszonvételi, ugy nemkülömben a halászati és révám-szedhetési jogok 1875-ik évi január hó első napjától három egymásután következő évre folyó évi szeptember hó 20-ik napján d. u. 4 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen haszonbérbé adatni fognak.

Az árverelni kívánók kötelesek tiszszáztól bánompénzt letenni, vagy is 260 forintot, mely az utolsó részletfizetésbe lesz betudandó.

Okolicsányi Lajos,
közb. igazgató.

(3—1)

Haszonbérlet.

A pthrygi határban levő mintegy 1000 holdat tevő nagyobb részt szántó és kaszáló földből álló tagos birtokom, — mely a tokaji indó háztól egy órányi távolságra van, az 1876-éki évi Szent-György naptól fogva több évre bérbé adandó.

A feltételek iránt értekezhetni t. Czokor József ur ügyvéddel Nyiregyházán.

Patay András.